

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ «ОДЕСЬКА
ЮРИДИЧНА АКАДЕМІЯ»

ПЕТРУНЕНКО Ярослав Вікторович

УДК 346.52:346.2

**ГОСПОДАРСЬКО-ПРАВОВІ ОСНОВИ ДЕРЖАВНИХ
ЗАКУПІВЕЛЬ В УКРАЇНІ**

Спеціальність: 12.00.04 – господарське право;
господарсько-процесуальне право

АВТОРЕФЕРАТ
дисертації на здобуття наукового ступеня
кандидата юридичних наук

Одеса – 2013

Дисертацією є рукопис.

Робота виконана в Національному університеті «Одеська юридична академія» Міністерства освіти і науки України.

Науковий керівник доктор юридичних наук, професор,
член-кореспондент Національної
академії правових наук України
ПОДЦЕРКОВНИЙ Олег Петрович,
Національний університет
«Одеська юридична академія»,
завідувач кафедри господарського права
і процесу.

Офіційні опоненти: доктор юридичних наук, професор,
заслужений юрист України
УСТИМЕНКО Володимир Анатолійович,
Інститут економіко-правових досліджень
Національної академії наук України (м. Донецьк),
заступник директора з наукової роботи;

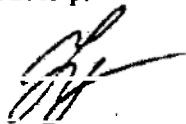
кандидат юридичних наук, доцент
СТЕПАНОВА Тетяна Валеріївна,
Одеський національний університет
імені І.І. Мечникова,
доцент кафедри адміністративного
та господарського права.

Захист відбудеться 25 жовтня 2013 р. о 12 годині на засіданні спеціалізованої
вченої ради Д 41.086.04 Національного університету «Одеська юридична
академія» за адресою: 65009, м. Одеса, Фонтанська дорога, 23.

З дисертацією можна ознайомитись у науковій бібліотеці Національного
університету «Одеська юридична академія» за адресою: 65009, м. Одеса,
вул. Піонерська, 2.

Автореферат розісланий 23 вересня 2013 р.

Вчений секретар
спеціалізованої вченої ради

Н. М. Крестовська

ЗАГАЛЬНА ХАРАКТЕРИСТИКА РОБОТИ

Актуальність теми. Перехід до ринкової економіки зумовив радикальні зміни у взаємовідносинах держави і суб'єктів господарювання. Конкурентоспроможна система закупівель є частиною ринкової економіки і розвивається разом з нею. Належне правове регулювання ринку державних закупівель стимулює економічний розвиток країни й активізує розвиток господарських структур, які таким чином мають гарантований ринок збуту продукції. Від рівня розвитку та теоретико-методологічного забезпечення правового інституту державних закупівель безпосередньо залежить ефективність значної частини видатків бюджетної системи, чим підтверджується актуальність проведення досліджень у цій галузі.

Необхідність визначення особливостей правового механізму здійснення державних закупівель, встановлення співвідношення державних і приватних закупівель, введення порядку державних закупівель у загальну логіку господарських процесів, що відбуваються в економіці України та розвинутих країн світу, пристосування порядку здійснення механізму до викликів глобалізаційних процесів – все це стає предметом науково-обґрунтованого дослідження.

Окремі проблеми, пов'язані з визначенням, особливостями регулювання, ознаками та договірними елементами державних закупівель досліджувалися у працях низки вчених, серед яких: Л. В. Андреева, К. Ф. Аргєменко, О. А. Беляневич, В. В. Добровольська, К. В. Кузнецов, Д. В. Лічак, З. В. Максименко, В. В. Морозов, Н. М. Обушко, О. П. Подцерковний, І. І. Смотрицька, В. В. Смиричинський, О. А. Строганов, Г. О. Сухадольський, Н. Б. Ткаченко, А. О. Храмкін, О. П. Шатковський та ін. Кандидатські дисертації О. Г. Турченко, О. Ф. Овсянюк-Бердадіної, Г. І. Пінькаса та І. В. Влялька були присвячені регулюванню державних закупівель, передовсім, у порівнянні із законодавством ЄС. Водночас, ці дослідження потребують доповнення комплексним господарсько-правовим аналізом проблем організації відносин у сфері державних закупівель, що дозволить узгодити їх публічно-правові та приватноправові чинники, поєднати правові та господарські механізми цих відносин, використати механізми державних закупівель для стимулювання ділової активності в Україні.

Викладене свідчить про необхідність і доцільність дослідження основ господарсько-правового регулювання відносин, що виникають у сфері державних закупівель, розробки концептуальних засад системного вдосконалення нормативно-правових актів у цій сфері як важливої наукової проблеми, що потребує вирішення.

Зв'язок роботи з науковими програмами, планами, темами. Дисертація виконана відповідно до плану науково-дослідної програми Національного університету «Одеська юридична академія» «Теоретичні

та практичні проблеми забезпечення сталого розвитку української державності та права» (державний реєстраційний номер 011U000611) та науково-дослідної теми кафедри господарського права і процесу НУ «ОЮА» «Дослідження механізму сталого розвитку господарського та господарсько-процесуального законодавства».

Мета і задачі дослідження. Метою дисертаційного дослідження є визначення сутності та господарсько-правових засад державних закупівель, обґрунтування напрямів системної побудови правовідносин у цій сфері з погляду сучасної економічної та правової політики України та надання на цій підставі рекомендацій щодо удосконалення чинного законодавства.

Для досягнення вказаної мети було визначено такі задачі:

визначити сутність і правову природу державних закупівель та державозакупівельного господарювання;

розкрити історію становлення і розвитку системи державних закупівель та встановити можливість запозичення позитивного історичного досвіду їх правового регулювання;

охарактеризувати функції та принципи державних закупівель;

обґрунтувати нормативне закріплення процедури державних закупівель із виділенням певних етапів;

виявити особливості договірної регулювання державних закупівель;

продемонструвати особливості контрольно-наглядової діяльності у сфері державних закупівель;

дослідити іноземний досвід становлення і розвитку державних закупівель з метою запозичення найкращих надбань у цій сфері та вироблення напрямів реформування національної системи державних закупівель із врахуванням вимог міжнародних організацій;

надати рекомендації щодо удосконалення чинного законодавства з питань, що визначають поняття, сутність, зміст та ознаки державних закупівель.

Об'єктом дослідження є сукупність суспільних відносин, що виникають у процесі здійснення закупівель товарів, робіт і послуг за державні кошти.

Предметом дослідження є господарсько-правові основи державних закупівель в Україні.

Методологічну основу дослідження складають загальнонаукові та спеціальні методи: діалектичний, логічний, дедуктивний, системний, догматичний, порівняльно-правовий, історико-правовий.

За допомогою діалектичного методу досліджено соціальну та правову природу системи державних закупівель, їх взаємозв'язків з іншими сферами та чинниками господарювання (підрозділи 1.1, 1.3, 3.2). Логічний метод зумовив етапність розгляду державних закупівель (підрозділ 2.1). За допомогою дедуктивного методу були висвітлені спільні риси різних процедур державних закупівель, виділені загальні характеристики їх

суб'єктів, на цій основі зробленого узагальнення та запропоновано напрями удосконалення законодавства щодо зазначених положень (підрозділи 2.3, 3.3). Системний метод дозволив встановити місце норм щодо державних закупівель у системі права України (підрозділи 1.2, 1.3). Емпіричний метод застосовувався при огляді судової практики з питань державних закупівель (підрозділи 1.2, 2.2). Історико-правовий метод дозволив проаналізувати конкретні обставини виникнення, становлення і розвитку системи державних закупівель в Україні (підрозділ 1.2). Порівняльно-правовий метод застосовувався при вивченні виникнення та історичного становлення зазначеного інституту господарського права (підрозділи 3.1, 3.2). Догматичний метод дозволив проаналізувати зміст норм щодо державних закупівель та виявити прогалини у ньому (підрозділ 3.3).

Теоретичну основу дослідження складають роботи вітчизняних і зарубіжних вчених (В. К. Андреев, Н. М. Артемов, О. А. Беляневич, Д. А. Бекерська, А. Г. Бобкова, С. С. Валітов, О. К. Вишняков, О. М. Вінник, Л. К. Воронова, О. Н. Горбунова, Т. С. Єрмакова, Д. В. Задихайло, С. В. Запольський, О. М. Захарова, О. Р. Зельдіна, Г. Л. Знаменський, О. О. Квасніцька, Т. В. Конюхова, Т. А. Латковська, В. К. Мамутов, С. Б. Мельник, В. С. Мілаш, Н. В. Нестерович, А. Ф. Ноздрачов, О. П. Подцерковний, Є. О. Ровинський, В. І. Смирнов, В. А. Устименко, О. В. Шаповалова, В. С. Щербина, О. Х. Юлдашев, Л. Голдсмен, С. Гордон, С. Кристофан, Ф. Петер, Дж. Петерсен, Д. Р. Страчоти, У. Фостер та ін.).

Нормативною основою дослідження є господарське, цивільне, фінансове законодавство України, законодавство Німеччини, Російської Федерації, США та ін. Емпіричну основу дослідження склали статистичні дані, практика Верховного Суду України, господарських та адміністративних судів.

Наукова новизна одержаних результатів. Дисертація є першим у юридичній науці України комплексним дослідженням господарсько-правових основ державних закупівель, на підставі якого одержано результати, що мають наукову новизну та практичну значущість, зокрема

уперше:

визначено поняття державокупівельного господарювання як різновиду господарської діяльності державних підприємств, установ та організацій з приводу здійснення закупівлі на підставі договору (контракту) та виявлено його характеристики: предмет, певне коло різнохарактерних відносин, джерела, функції, принципи;

обгрунтовано господарсько-правову та партнерську природу державокупівельного господарювання, що потребує віднесення положень щодо його регулювання до субінституту державно-приватного партнерства;

запропоновано визначити дискретні елементи процедури державних закупівель на основі виділення публічно-правових вимог до порядку здійснення відповідного господарювання та особливих положень

господарського договірною права у цій сфері, обґрунтовано, що єдність цих елементів досягається завдяки підпорядкуванню єдиній меті – задоволенню державних потреб, у результаті чого ринок державних закупівель охоплює оборот товарів, робіт і послуг, необхідних для забезпечення життєдіяльності усього суспільства, та стимулює розвиток економічних відносин;

визначено поняття закупівлі на засадах координації у сфері охорони здоров'я як спеціального виду державних закупівель, що характеризується специфікою статусу замовників, які розпоряджаються бюджетними коштами з метою медичного забезпечення громадян;

удосконалено:

принцип ділового підходу до правового регулювання державних закупівель, який означає сприйняття кожної закупівлі як ділової операції, що передбачає рух коштів й сприяння існуючій конкуренції, а тому супроводжується необхідністю чітко спланувати закупівлі, розробити графік постачання (виконання робіт) та визначити необхідний рівень якості для забезпечення безперервної поточної діяльності господарюючих суб'єктів відповідно до їх функцій та господарської компетенції;

класифікації функцій державних закупівель: суспільно-правової функції, функції підтримки перспективного розвитку економіки, планово-фінансової, економічної, контрольної та інформаційно-аналітичної функції, що орієнтують на використання механізмів державних закупівель для стимулювання ділової активності суб'єктів господарювання та розвитку економічних відносин в Україні;

ознаки дискримінації у сфері державних закупівель, під якою розуміється різне ставлення до осіб, які перебувають в однакових обставинах під час здійснення ними передбаченого законом права, що ґрунтується на характеристиках, які не є необхідними та/або об'єктивно виправданими в даних умовах;

положення щодо необхідності обмеження повноважень органів державної влади, наділених господарською компетенцією у сфері державних закупівель, шляхом внесення змін до Закону України «Про здійснення державних закупівель» для визначення єдиного органу, який здійснює функцію моніторингу у сфері держзакупівель – Державної фінансової інспекції України;

напрями розвитку законодавства у сфері державозакупівельного господарювання в Україні: впровадження електронних державних закупівель та електронного документообігу, створення загальнодержавної інформаційної системи, істотне підвищення рівня доступу зацікавлених осіб до державних інформаційних ресурсів і систем надання послуг через мережу Інтернет;

дістали подальший розвиток положення щодо:

особливостей порядку державних закупівель та напрямів використання при його вдосконаленні процедур приватних закупівель;

удосконалення порядку планування державних закупівель, у рамках якого виокремлено такі етапи: визначення предмета закупівлі; встановлення необхідного об'єму продукції, що закуповується, її якісних характеристик і часу поставки; вивчення відповідних ринків і потенційних постачальників; визначення функцій та обов'язків відповідальних осіб; підготовка необхідної попередньої службової документації для здійснення закупівельної операції та інші дії;

обґрунтування напрямів забезпечення якісної безперервної поточної діяльності суб'єктів державних закупівель на наступний рік, зокрема, шляхом внесення змін до Закону України «Про здійснення державних закупівель» у частині закріплення права замовників розпочинати процедуру закупівлі у поточному році до затвердження кошторису (програми, плану використання державних коштів) та річного плану державних закупівель, виходячи з бюджетної пропозиції та очікуваної річної вартості предмету закупівлі;

підходи до каталогізації продукції для державних потреб шляхом вдосконалення порядку погодження рішення про включення (виключення) продукції в каталог з усіма зацікавленими державними замовниками; визначення центрів каталогізації державних замовлень серед підвідомчих організацій, що дозволить забезпечити відповідність продукції, яка замовляється та поставляється;

підходи щодо визначення обов'язкових кваліфікаційних критеріїв, яким повинні відповідати всі учасники конкурсних торгів, та критеріїв фінансової спроможності цих суб'єктів, у зв'язку з чим запропоновано закріпити механізм оцінювання фінансової спроможності в Законі України «Про здійснення державних закупівель».

Практичне значення одержаних результатів полягає в тому, що висновки та пропозиції, сформульовані за результатами дисертаційного дослідження, можуть бути використані у: *нормотворчій діяльності* – для удосконалення чинного законодавства у сфері державних закупівель; *правозастосовчій діяльності* – при проведенні конкурсних торгів учасниками ринку державних закупівель, при здійсненні контролю державними органами у сфері державних закупівель; *науково-дослідній роботі* – для подальших наукових досліджень проблем державних закупівель; *навчально-методичній роботі* – при викладанні курсів «Господарське право», «Підприємницьке право», «Договірне право», «Державні закупівлі», «Правове регулювання державних закупівель», а також при підготовці навчальної літератури для студентів вищих навчальних закладів юридичного та економічного профілю.

Окремі пропозиції і практичні рекомендації дисертанта використовуються у діяльності ПАТ «Державний експортно-імпорتنний банк України» (довідка № 063/07-22/5918 від 20 червня 2013 р.), Головного управління Державної казначейської служби України в Одеській області (довідка № 03-08/236-5662 від 22 липня 2013 р.) та ін.

Апробація результатів дисертації. Основні висновки та результати дослідження оприлюднені на 37 всеукраїнських і міжнародних наукових, науково-практичних конференціях, круглих столах, зокрема: «Актуальні проблеми формування громадянського суспільства та становлення правової держави» (м. Черкаси, 2008 р.), «Сучасний правопорядок: національний, інтегративний та міжнародний виміри» (м. Одеса, 2008 р.), «Сьомі осінні юридичні читання» (м. Хмельницький, 2008 р.), «Законодавче забезпечення економічної політики держави та юридична освіта» (м. Донецьк, 2009 р.), «Актуальні проблеми правотворення в сучасній Україні» (м. Київ, 2010 р.), «Проблеми та перспективи розвитку підприємництва в Україні» (м. Київ, 2011 р.), «Впровадження найкращої міжнародної практики державних закупівель в Україні» (м. Одеса, 2011 р.) та ін.

Публікації. Основні наукові положення дисертаційного дослідження відображено у 7 статтях у фахових виданнях України та у 19 опублікованих тезах доповідей на науково-практичних конференціях.

Структура дисертації. Дисертація складається з трьох розділів, які поділені на дев'ять підрозділів, висновків та списку використаних джерел. Загальний обсяг дисертації становить 215 сторінок, з них основного тексту – 190 сторінок, список використаних джерел включає 229 найменувань і викладений на 25 сторінках.

ОСНОВНИЙ ЗМІСТ РОБОТИ

У вступі обґрунтовується актуальність теми дослідження, зв'язок роботи з науковими темами, сформульована мета і задачі дослідження, його об'єкт та предмет, методологічна, теоретична, нормативна і емпірична основа дослідження, наукова новизна, наведено практичне значення одержаних дисертантом результатів, відомості про апробацію результатів дослідження та публікації за темою дисертації.

Перший розділ «Теоретично-правові засади державозакупівельного господарювання в ринкових умовах» складається з трьох підрозділів, у яких розкривається поняття, ознаки, функції державозакупівельного господарювання та аналізується його виникнення і розвиток.

У підрозділі 1.1. «Поняття, ознаки та складові державозакупівельного господарювання як предмету господарсько-правового регулювання» досліджується зміст поняття та ознак державозакупівельного господарювання і доводиться, що в сучасних умовах воно потребує узагальнених підходів.

Аналізуються поняття «державні закупівлі», «державні потреби», «публічний інтерес», їх спільні правові ознаки та риси. Відстоюється позиція, що поняття «державні потреби», склад яких в залежності від конкретних історичних та економічних умов може дещо змінюватися, є виразом державно-приватного партнерства.

Доведено, що система державних закупівель України побудована на засадах децентралізованої моделі, яка на сучасному етапі характеризується гнучкістю й оперативністю прийняття рішень і проведення закупівельних кампаній, максимальною близькістю до кінцевих користувачів та можливістю найточнішого врахування їх потреб, знанням специфіки місцевих ринків та потенційних постачальників, можливістю економії на транспортних та інших зайвих видатках тощо.

Виявлено розбіжність понять «державні потреби» та «публічні інтереси». Державними потребами визнаються особливі публічні інтереси, що задовольняються за спеціально розробленим механізмом регулювання. Задоволення державних потреб забезпечує потреби всього суспільства і держави, тобто потреби мають як економічний, так і соціальний зміст, звідси, на думку автора, замість терміна «державні потреби» доцільно вживати термін «публічні потреби».

Визначено, що державні закупівлі є важливим і необхідним елементом державного замовлення як певного засобу державного регулювання господарської сфери. Їх система реалізована через стратегію державної закупівельної політики, становить засновану на ст.ст. 9 та 10 ГК України форму економічної політики, яка включатиме в себе понятійний і категоріальний апарати, систему принципів, комплекс економіко-правових регуляторів і видів відповідальності за її неефективне виконання.

У підрозділі 1.2. «Історично-правові засади виникнення, становлення та розвитку державних закупівель» розкривається та досліджується історія становлення, розвиток державних закупівель з урахуванням відповідного правового регулювання.

Доведено, що історичний шлях становлення та розвитку державних закупівель пов'язаний, передовсім, зі створенням державного казначейства, традиції якого в Україні зародилися за часів Київської Русі.

Виявлено, що виникнення та запровадження державних закупівель завжди супроводжувалося їх включенням до системи економічних відносин держави, при цьому вони сприяли ефективному розвитку економічних відносин між державою та приватними особами, поширенню впливу регіонів на світовий ринок, захисту торгово-промислових економічних інтересів, сприяли економічному розвитку держави, оздоровленню міжнародних торговельних зв'язків.

У підрозділі 1.3. «Функції та принципи державних закупівель у механізмі господарсько-правового забезпечення державного регулювання економіки» досліджуються поняття, зміст і види функцій і принципів державних закупівель.

Виокремлено такі функції державних закупівель: суспільно-правову, функцію підтримки перспективного розвитку економіки, планово-фінансову, економічну, контрольну, інформаційно-аналітичну, які пов'язані з державними пріоритетами розвитку та за допомогою яких державні

закупівлі стають важелем управління структурними зрушеннями та перетвореннями в економіці, сприяють створенню ефективної структури виробництва і стимулюють науково-технічний прогрес.

Доведено, що під суспільно-правовою функцією державних закупівель слід розуміти комплекс заходів, спрямованих на побудову в Україні ринкової економіки шляхом встановлення на законодавчому рівні цивілізованого механізму державних закупівель, створення дієвої законодавчої бази, яка відповідатиме міжнародним стандартам торговельно-закупівельної діяльності, з метою підвищення рівня конкуренції, забезпечення ефективного цільового витрачання державних (суспільних) коштів та недопущення зловживань у цій сфері, для чого необхідно забезпечити дотримання законодавства та державних інтересів усіма учасниками при виконанні повноважень і наданні державних послуг при здійсненні державних закупівель.

Визначено, що планово-фінансова функція державних закупівель реалізується шляхом державного регулювання формування і виконання державного і місцевого бюджетів через їх управління, є тривалим і досить складним процесом, який включає в себе етапи формування, розміщення і виконання державного контракту.

Запропоновано принцип ділового підходу, який є важливим принципом державних закупівель та означає, що кожна закупівля є діловою операцією, в якій передбачається рух коштів, обов'язкове сприяння існуючій конкуренції, а тому необхідно чітко і належним чином спланувати закупівлі з розробкою графіка постачання (виконання робіт) та визначенням необхідного рівня якості для забезпечення безперервної поточної діяльності підприємства, установи, організації відповідно до їх функціональних повноважень.

Другий розділ «Основні господарсько-правові елементи системи державних закупівель» складається з трьох підрозділів, у яких висвітлено певні етапи процедури державних закупівель з визначенням їх договірної природи та аналізується здійснення контрольних функцій суб'єктами організаційно-господарських відносин і відповідальність за правопорушення у сфері державозакупівельного господарювання.

У підрозділі 2.1. «*Етапи державних закупівель: стадійно-процедурна характеристика*» визначаються особливості процедури державних закупівель, зміст якої становлять певні етапи (стадії), які мають свої риси й особливості.

Доведено, що порядок здійснення державних закупівель тісно пов'язаний із бюджетним процесом, змістом якого є цільове фінансування як засіб прямого впливу з боку держави, за допомогою якого здійснюється перерозподіл виробленого національного продукту, тобто організація закупівель товарів, робіт і послуг за державні кошти (повністю або частково), починаючи з районного рівня і до створення державних резервів.

Встановлено, що будь-яку закупівельну кампанію необхідно розпочинати із розробки плану закупівель, від якого залежить ефективність кожної закупівлі та раціональне використання коштів з максимальним рівнем віддачі. У рамках реалізації якого необхідно визначити і сформулювати предмет закупівлі; встановити необхідний об'єм продукції, що закуповується, її якісні характеристики і час поставки; вивчити відповідні ринки і потенційних постачальників (провести кон'юнктурні дослідження); визначити функції, коло обов'язків відповідальних осіб; підготувати всю необхідну попередню службову документацію для здійснення закупівельної операції (встановити кваліфікаційні вимоги для відбору учасників, сформулювати критерії та способи оцінки заявок і пропозицій); спланувати сам процес проведення процедури закупівлі та здійснити інші дії.

Виявлено, що кожна державокупівельна процедура складається із окремих пов'язаних між собою стадій, на яких учасниками вчиняються певні дії: затвердження програми фінансування (кошторису, плану використання державних коштів); розробка і затвердження річного плану державних закупівель; обрання і проведення процедур закупівель; визначення переможця процедури закупівлі; укладення договорів; складання звіту про результати здійснення процедури закупівлі; виконання договору про закупівлю та контроль за виконанням договорів та здійсненням тендерних процедур.

Доведено, що замовники мають право розпочинати процедуру закупівлі у поточному році до затвердження кошторису (програми, плану використання державних коштів) та річного плану державних закупівель, виходячи з бюджетної пропозиції та очікуваної річної вартості предмету закупівлі, з метою забезпечення якісної безперебійної поточної діяльності на наступний рік.

Встановлено, що затвердження наказом Мінекономіки стандартної документації конкурсних торгів органічно вписується у курс на автоматизацію процесу державних закупівель та переведення більшості етапів конкурсних процедур в електронний формат, що наближає Україну до європейських стандартів проведення державних закупівель.

У підрозділі 2.2. «Договірне опосередкування державокупівельних відносин: сутність та особливості» міститься аналіз державного контракту, який виражає договірний характер взаємин держави і господарюючого суб'єкта з закупівель товарів, робіт і послуг у публічних інтересах з урахуванням норм чинного законодавства.

Застосування загального терміну «договір» щодо державних закупівель підтверджує договірне опосередкування процедури державних закупівель, яке є логічним завершенням конкурсного відбору у сфері державокупівельного господарювання. Виявлено, що державний контракт у сфері закупівлі має низку істотних особливостей, які не дозволяють

розглядати його як звичайний договір поставки, а саме: спеціальний суб'єктний склад, особлива мета контракту – забезпечення пріоритетних державних потреб; застосування спеціальних способів розміщення замовлень держави; здійснення фінансування поставок товарів за рахунок бюджетних коштів та залучених для цих цілей коштів позабюджетних джерел; особливі правила виконання, зміни та розірвання державного контракту; більш складний характер правовідносин між державою і другою стороною контракту, що відображається, серед іншого, у найменуванні другої сторони – постачальник (виконавець) тощо.

Встановлено, що створення системи каталогізації продукції для державних потреб і розробка основних положень її створення означає роботу щодо єдиного подання, збору, класифікації, ідентифікації, кодування, реєстрації, обробки, зберігання й розподілу інформації про комплектуючі вироби і матеріали, що замовляються для державних потреб. Така діяльність спрямована на: створення каталогу продукції; здійснення обліку існуючої продукції і потреб у новій продукції; виявлення взаємозамінючої продукції та підготовка пропозицій про заміну дублюючої і морально застарілої продукції й їй повинна підлягати продукція, яка є предметом поставки (замовлення) для державних потреб, і у першу чергу – продукція для потреб оборони і безпеки країни.

Доведено, що укладення договорів у сфері державних закупівель з використанням норм ЦК України, ГК України, Закону України про держзакупівлі та затвердженої форми типового договору, має виробити гармонічний механізм, єдиний підхід та єдину практику (у тому числі й судову) застосування форми типового договору, що значно підвищить ефективність господарсько-договірних зв'язків у сфері державних закупівель.

У підрозділі 2.3. «Здійснення контрольних функцій суб'єктами організаційно-господарських повноважень та відповідальність за правопорушення у сфері державозакупівельного господарювання» містяться положення щодо визначення поняття та видів відповідальності, яка застосовується у зазначеній сфері господарювання.

Аналізуються види юридичної відповідальності, що застосовуються до суб'єктів державних закупівель.

Доведено, що чітке, неухильне дотримання норм державозакупівельного законодавства дає змогу уникнути та у майбутньому попередити недобросовісні дії учасників державозакупівельного процесу, що сприятиме ефективному використанню державних коштів, упорядкуванню господарських зв'язків і відносин між суб'єктами господарювання в системі державних закупівель, досягненню найвищого інтересу учасників і розвитку конкурентного середовища на державозакупівельному ринку.

Для удосконалення механізму державних закупівель запропоновано внесення наступних змін до Закону України про держзакупівлі: 1. У новій

редакції викласти: а) п. 1 ч. 1 ст. 13 Закону: «Кабінет Міністрів України затверджує за поданням Уповноваженого органу перелік товарів, закупівля яких здійснюється на засадах координації за кошти Державного бюджету України, та визначає генерального замовника»; б) п. 2 ч. 1 ст. 13 Закону: «Рада міністрів Автономної Республіки Крим, місцеві державні адміністрації та виконавчі органи місцевих рад затверджують перелік товарів та послуг, закупівля яких здійснюється на засадах координації за кошти бюджету Автономної Республіки Крим і місцевих бюджетів, та відповідно визначають генерального замовника»; в) п. 2 ч. 3 ст. 13 Закону: «Якщо замовник вважає, що процедуру закупівлі проведено з порушенням вимог, встановлених цим Законом, замовник має право відхилити пропозицію конкурсних торгів і відмовитися від укладення договору про закупівлю з підстав, передбачених ст. 29 Закону, поінформувавши про це генерального замовника та орган оскарження»; 2. До ст. 13 Закону включити ч. 6 такого змісту: «Замовник має право здійснити централізовану закупівлю товарів, робіт і послуг з метою задоволення як власних потреб, так і потреб інших замовників. Замовник, що здійснює централізовану закупівлю, укладає господарський договір про державну закупівлю від власного імені, відповідно до річного плану, заявок інших замовників, програм використання державних коштів та інших документів фінансового характеру».

Встановлено, що сьогодні система державного контролю не дозволяє дійти до певних позитивних результатів розвитку держзакупівлі, оскільки повноваження відповідних державних органів дублюються, їх взаємопов'язані контрольні дії непорядковані. У майбутньому слід чітко закріпити у чинному законодавстві вичерпний перелік підстав, повноважень та форм контролю у сфері держзакупівлі шляхом уніфікації підзаконних нормативно-правових актів (відомчого характеру) і внесення змін до Закону України про держзакупівлі.

Третій розділ «Загальна характеристика правового регулювання державозакупівельних процедур у міжнародному економічному просторі та перспективи його застосування в Україні» складається з трьох підрозділів, у яких визначається правова природа державних закупівель у світі та перспективи її застосування в Україні.

Підрозділ 3.1. «Міжнародний досвід та стандарти державозакупівельного господарювання та умови його запозичення Україною» містить аналіз існування та розвитку державних закупівель у західних країнах, у яких застосовується термін «закупівлі для суспільних потреб».

Зазначено, що термін «державні закупівлі» загалом відповідає загальноновживаному у міжнародній практиці поняттю «урядові закупівлі» (government procurement), оскільки обидва терміни вказують на суб'єкт закупівельної діяльності – уряд в широкому сенсі, включаючи всі державні

і муніципальні органи, який визначає процедурні («технологічні») і правові особливості держзакупівель.

Доведено, що основними напрямками розвитку міжнародної практики державних закупівель є максимальне розкриття національних ринків закупівель для постачальників з інших країн і пов'язана з ними уніфікація і стандартизація конкурсних процедур, тендерних документів та вимог до постачальників; увага до екологічних проблем у сфері державних закупівель посилена.

У підрозділі 3.2. «Державні закупівлі як засіб залучення України до перспективних інтеграційних економічних утворень» досліджено шляхи гармонізації українського законодавства у сфері державних закупівель із законодавством Європейського Союзу.

Доведено, що міжнародне співтовариство активно використовує конкурсні технології укладання контрактів на постачання товарів, виконання робіт і надання послуг при витрачанні суспільних коштів – як коштів платників податків (державні закупівлі розвинених країн світу), так і коштів учасників міжнародних фінансових інститутів. Конкурентні закупівлі сприяють зниженню витрат на придбання товарів, робіт і послуг, забезпечують більшу ефективність видатків і знижують рівень корупції при розміщенні замовлень за рахунок державних або громадських коштів.

Указано, що значний інтерес для дослідження і регулювання сфери державних закупівель в Україні становить досвід закупівель за рахунок громадських коштів міжнародними фінансовими інститутами, метою діяльності яких є розвиток певних галузей економіки різних країн або регіонів світу.

Обґрунтовано, що вступ України до СОТ означає посилення торговельно-економічного співробітництва між нею та країнами-членами ЄС на основі створення зони вільної торгівлі та створення умов для інтеграції української економіки на внутрішній ринок ЄС через усунення дискримінації товарів, які будуть імпортуватися та експортуватися, у тому числі, за допомогою процедури державних закупівель.

Підрозділ 3.3. «Перспективні напрями удосконалення окремих аспектів правового регулювання державозакупівельних відносин в Україні» характеризує вдосконалення окремих напрямів регулювання державних закупівель в Україні.

Встановлено, що основним напрямом державозакупівельної стратегії в Україні має бути визначення найбільш ефективного та дієвого механізму управління державними закупівлями, а також забезпечення його безперебійного функціонування у нових сучасних ринкових умовах господарювання.

Доведено, що одним із найважливіших напрямів розвитку державозакупівельних відносин в Україні є законодавче врегулювання електронних державних закупівель і впровадження електронного

документообігу; створення загальнодержавної інформаційної системи; забезпечення доступу населення до державних інформаційних ресурсів і систем надання послуг через мережу Інтернет.

Зазначено, що чинниками вдосконалення сфери державних закупівель є: рівень електронного урядування; стабільність нормативної бази; впровадження глобальної системи електронної торгівлі; високий рівень захисту та технічного забезпечення оснащення робочих місць фахівців для здійснення процедур державних закупівель; належна компетенція фахівців з державних закупівель для використання у роботі інформаційних технологій.

ВИСНОВКИ

Дисертація містить положення у галузі господарського права, що вирішують важливе наукове завдання – виявлення сутності, правових засад, умов і змісту державних закупівель, їх місця серед інших сфер господарювання, класифікації та надання пропозицій щодо вдосконалення чинного законодавства.

1. Організація та здійснення державних закупівель є системою, яка базується на господарсько-правових засадах, складається з декількох взаємопов'язаних елементів, функціонування яких підпорядковане досягненню єдиної мети – задоволенню державних потреб. При якому, як правило, застосовується договірна форма взаємовідносин держави з підприємцями, у результаті чого ринок державних закупівель охоплює оборот товарів, робіт і послуг, необхідних для задоволення найбільш важливих потреб усього суспільства.

2. Державозакупівельне господарювання є різновидом господарської діяльності державних підприємств, установ та організацій щодо здійснення закупівлі на підставі договору (контракту), якій притаманні спеціальні риси, що зумовлюють її специфіку і самостійність: предмет, певне коло різнохарактерних відносин, джерела, функції, принципи та які є предметом господарсько-правового регулювання.

3. Характеристика державних закупівель як форми державно-приватного партнерства дозволяє закласти у державозакупівельне господарювання та порядок реалізації державного замовлення елементи узгодження приватних та публічних інтересів, у зв'язку з чим доречно внести зміни до Закону України «Про державно-приватне партнерство».

4. Система державних закупівель повинна визначатися на підставі ст.ст. 9 та 10 ГК України як форма державної економічної політики, яка заснована на дієвій законодавчій базі і включає понятійний і категоріальний апарати, систему принципів, стратегію, комплекс економіко-правових регуляторів і видів відповідальності за її неефективне виконання.

5. Система державних закупівель забезпечується принципами, неухильне дотримання яких дозволяє зменшити кількісний та якісний склад зловживань з боку замовників торгів та потенційних постачальників під час організації і проведення тендерних процедур та визначення переможця, а також дозволяє досягти максимальної ефективності та економічності державної торговельно-закупівельної діяльності.

6. Для оптимальної практичної реалізації державних закупівель державозакупівельну діяльність необхідно розпочинати із розробки плану, який має містити такі елементи: предмет закупівлі; необхідний обсяг продукції, що закуповується, її якісні характеристики і час поставки; відповідні ринки і потенційних постачальників (для чого необхідно провести кон'юнктурні дослідження); функції, коло обов'язків відповідальних осіб; підготувати всю необхідну попередню службову документацію для здійснення закупівельної операції (встановити кваліфікаційні вимоги для відбору учасників, сформулювати критерії та способи оцінки заявок і пропозицій) та інші дії.

7. Доречно внести зміни до Закону України «Про здійснення державних закупівель», закріпивши право замовників розпочинати процедуру закупівлі у поточному році до затвердження кошторису (програми, плану використання державних коштів) та річного плану державних закупівель, виходячи з бюджетної пропозиції та очікуваної річної вартості предмету закупівлі, з метою забезпечення якісної безперебійної поточної діяльності на наступний рік.

8. Потребують закріплення у Законі про держзакупівлі стадії державних закупівель у такій послідовності: затвердження програми фінансування (кошторису, плану використання державних коштів); розробка і затвердження річного плану державних закупівель; обрання і проведення процедур закупівель; визначення переможця процедури закупівлі; укладення договорів; складання звіту про результати здійснення процедури закупівлі; виконання договору про закупівлю та контроль за виконанням договорів та здійсненням тендерних процедур.

9. Уніфікацію законодавства у сфері державних закупівель доречно ґрунтувати на зменшенні кількості підзаконних нормативно-правових актів (рекомендацій, пояснень, додатків) з акцентом на їх тлумачення, що є ціннішим і дозволяє досягти послідовності та передбачуваності державозакупівельного господарювання.

10. Подальший рух України у напрямі євроінтеграції має ґрунтуватися на вдосконаленні механізму державних закупівель з урахуванням вимог Директив ЄС та зауважень міжнародних експертів у сфері державних закупівель, серед яких: встановлення окремих правил (критеріїв та методики оцінки) закупівлі послуг і робіт; розширення умов оскарження учасниками дій замовника при виборі способу та процедури закупівлі; надання замовнику можливості створення спеціалізованого підрозділу з питань

тендерних закупівель; обмеження переліку продукції для застосування преференцій при здійсненні державних закупівель; надання замовнику права обирати переможця торгів при наявності однієї тендерної пропозиції, за умови відповідності її встановленим вимогам; підготовка програми підтримки малих підприємств для участі у державних закупівлях; відміна вимоги щодо погодження державними органами застосування окремих процедур державних закупівель та припинення дублювання державними органами контролюючих функцій.

II. Перспективними напрямками розвитку державозакупівельних відносин в Україні, зокрема, є: підготовка на законодавчому рівні відповідних документів щодо здійснення електронних державних закупівель; підготовка нормативно-правових актів з питань впровадження електронного документообігу; створення загальнодержавної інформаційної системи; істотне підвищення рівня доступу населення до державних інформаційних ресурсів і систем надання послуг через глобальну інформаційну мережу Інтернет; розробка і впровадження національних стандартів з питань криптографічного захисту інформації й електронного цифрового підпису.

СПИСОК ОПУБЛІКОВАНИХ ПРАЦЬ ЗА ТЕМОЮ ДИСЕРТАЦІЇ

Наукові праці, в яких опубліковано основні результати дослідження

1. Петруненко Я. В. Теоретико-методологічні засади системи державних закупівель в Україні / Я. В. Петруненко / Актуальні проблеми держави і права : зб. наук. праць. – 2008. – Вип. 38. – С. 299-306.

2. Петруненко Я. В. Державні закупівлі як складовий елемент світової торгівлі морем та напрям формування єдиного економічного простору / Я. В. Петруненко // Актуальні проблеми держави і права : зб. наук. праць. – 2008. – Вип. 39. – С. 309-317.

3. Петруненко Я. В. Принципи державних закупівель в Україні / Я. В. Петруненко // Вісник господарського судочинства. – 2008. – № 3. – С. 174-179.

4. Петруненко Я. В. Аналіз сучасного нормативно-правового забезпечення державних закупівель в Україні / Я. В. Петруненко // Юридичний радник. – 2008. – № 3 (23). – С. 77-81.

5. Петруненко Я. В. Функції державних закупівель у механізмі державного регулювання економіки / Я. В. Петруненко // Вісник господарського судочинства. – 2008. – № 4. – С. 113-121.

6. Петруненко Я. В. Господарсько-правові засоби попередження корупції у сфері державних закупівель / Я. В. Петруненко // Вісник Луганського державного університету внутрішніх справ ім. Е. О. Дідоренка. – 2010. – № 8. – С. 243-254.

7. Петруненко Я. В. Неустойка як засіб забезпечення виконання зобов'язань при здійсненні закупівель товарів, робіт і послуг за державні кошти / Я. В. Петруненко // Вісник господарського судочинства. – 2010. – № 3. – С. 144-150.

Опубліковані праці апробаційного характеру

8. Петруненко Я. В. Принципи державних закупівель в Україні / Я. В. Петруненко // 36. тез наукових робіт учасників III Міжнар. цивілістичної наук. конф. студентів та аспірантів. – О. : Фенікс, 2008. – С. 460-462.

9. Петруненко Я. В. Правові основи планування державних закупівель / Я. В. Петруненко // Перспективи розвитку юридичної науки очима молоді : зб. наук. праць. – Миколаїв : МНЦ ОНЮА, 2008. – С. 111-117.

10. Петруненко Я. В. Особливості здійснення державних і приватних господарсько-закупівельних операцій у контексті ринкових перетворень в Україні / Я. В. Петруненко // Сучасний вимір держави та права : зб. наук. праць. – Миколаїв : МНЦ ОНЮА, 2008. – С. 270-272.

11. Петруненко Я. В. Господарсько-правові аспекти дотримання авторських прав при визначенні процедур державних закупівель / Я. В. Петруненко // Треті щорічні читання з проблем права інтелектуальної власності, присвячені пам'яті проф. О. А. Підпригори : матеріали Міжнар. науково-практ. конф. – К. : КНУ, 2009. – С. 52-56.

12. Петруненко Я. В. Стратегія розвитку державних закупівель в Україні / Я. В. Петруненко // Збірник тез наукових робіт учасників IV Міжнародної цивілістичної наукової конференції студентів та аспірантів. – О. : Фенікс, 2009. – С. 726-727.

13. Петруненко Я. В. Економіко-правові аспекти визначення та виокремлення моделей державозакупівельного господарювання / Я. В. Петруненко // Законодательное обеспечение экономической политики государства и юридическое образование : матеріали междунар. науч.-практ. конф. (Донецк-Святогорск, 16-17 апр. 2009 г.). – Донецк : Юго-Восток, 2009. – С. 195-197.

14. Петруненко Я. В. Державозакупівельне господарювання і бюджетний процес в Україні: питання ефективної організації і взаємодії / Я. В. Петруненко // Актуальні проблеми економічного розвитку України в умовах глобалізації : зб. наук. праць Міжнар. науково-практ. конф. – Вінниця : ВТЕІ КНТЕУ, 2009. – Ч. 1. – С. 209-213.

15. Петруненко Я. В. Стадії державних закупівель / Я. В. Петруненко // Актуальні проблеми юридичної науки : зб. тез міжнар. наук. конф. «Восьмі осінні юридичні читання» (м. Хмельницький, 13-14 листопада 2009 року) : у 4-х ч. – Хмельницький : Вид-во Хмельницьк. ун-ту управління та права, 2009. – Ч. 3. – С. 264-265.

16. Петруненко Я. В. Демпінг у державних закупівлях та господарсько-правові засоби протидії йому / Я. В. Петруненко // Держава і право в умовах

глобалізації: реалії та перспективи : зб. наук. праць : матеріали II Міжн. науково-практ. конференції (16-17 квітня 2010 року). – Сімферополь : Кримнавчпеддержвидав, 2010. – С. 281-282.

17. Петруненко Я. В. Окремі питання участі нерезидентів у здійсненні процедур державних закупівель в Україні / Я. В. Петруненко // Становлення, функціонування та розвиток правових систем сучасності: проблеми науки і практики : матеріали Міжн. науково-практ. конф., м. Одеса, 23 квітня 2010 року. – О. : Астропринт, 2010. – С. 397-400.

18. Петруненко Я. В. Система державних закупівель в Україні: як її будувати? / Я. В. Петруненко // Актуальні проблеми правотворення в сучасній Україні : матеріали науково-практ. конф., 29 квітня-1 травня 2010 року. – К. : Вид-во Європ. ун-ту, 2010. – С. 342-344.

19. Петруненко Я. В. Перспективи становлення системи електронних державних закупівель в Україні / Я. В. Петруненко // Актуальні проблеми реформування земельних, екологічних, аграрних та господарських правовідносин в Україні : зб. наук. праць за результатами Міжн. науково-практ. конф. (м. Хмельницький, 14-15 травня 2010 року). – Хмельницький : Вид-во Хмельницьк. ун-ту управління та права, 2010. – С. 387-391.

20. Петруненко Я. В. Деякі питання адміністративної відповідальності за порушення законодавства у сфері державозакупівельного господарювання / Я. В. Петруненко // Законодавство України: проблеми та перспективи розвитку : зб. наук. пр. Всеукр. наук.-практ. конф. – К. : Вид-во Європ. ун-ту, 2011. – С. 332-337.

21. Петруненко Я. В. Щодо кваліфікаційних вимог до учасників конкурсних торгів / Я. В. Петруненко // Перші юридичні диспути з актуальних проблем приватного права, присвячені пам'яті Є. В. Васьковського : матеріали Міжн. науково-практ. конф., Одеса, 15-16 квітня 2011 р. – О. : Астропринт, 2011. – С. 300-304.

22. Петруненко Я. В. Загальні питання форми та змісту договору про закупівлю товарів, робіт і послуг за державні кошти / Я. В. Петруненко // Актуальні проблеми правотворення в сучасній Україні : матеріали II Всеукр. науково-практ. конф., 28 квітня 2011 року. – К. : Вид-во Європейського ун-ту, 2011. – С. 152-155.

23. Петруненко Я. В. Сфера застосування норм Закону України «Про здійснення державних закупівель» / Я. В. Петруненко // Економіка та право: реалії сучасності та перспективи майбутнього : матеріали Міжн. науково-практ. конф., м. Київ, 28-29 квітня 2011 р. : у 2 ч. – К. : Лазурит-Ноліграф, 2011. – Ч. I. – С. 59-64.

24. Петруненко Я. В. Загальні вимоги до розробки і оформлення документації конкурсних торгів / Я. В. Петруненко // Закарпатські правові читання : матеріали Всеукр. науково-практ. конф. молодих вчених та студентів, 28-29 квітня 2011 р. – Ужгород : Ред.-видавн. центр ЗакДУ, 2011. – С. 366-369.

25. Петруненко Я. В. Оцінка фінансової спроможності суб'єктів господарювання-учасників процедур державних закупівель / Я. В. Петруненко // Проблеми та перспективи розвитку підприємництва в Україні : матеріали VI Міжнар. наук.-практ. конф. (Київ, 11-12 травня 2011 р.). – К. : Київ. нац. торг.-екон. ун-т, 2011. – С. 175-177.

26. Петруненко Я. В. Істотні умови договору про закупівлю товарів, робіт та послуг за державні кошти / Я. В. Петруненко // Сьомі юридичні читання : матеріали Міжн. наук. конф. 19-20 травня 2011 року. – К. : Вид-во НПУ імені М. П. Драгоманова, 2011. – С. 470-472.

АНОТАЦІЯ

Петруненко Я. В. Господарсько-правові основи державних закупівель в Україні. – Рукопис.

Дисертація на здобуття наукового ступеня кандидата юридичних наук за спеціальністю 12.00.04 – господарське право; господарсько-процесуальне право. – Національний університет «Одеська юридична академія», Одеса, 2013.

У дисертації проаналізовано та розкрито правові основи, ознаки та види державних закупівель як різновиду певної сфери господарювання та інституту господарського права.

На основі аналізу законодавчого та доктринального підходів до розуміння державних закупівель запропоновано нове їх визначення та класифікація.

Державні закупівлі мають досить тривалу історію. Передовсім виникнення та правові засади зазначеної діяльності тісно пов'язані зі створення казначейства, господарсько-торгівельною діяльністю і певним спеціальним суб'єктним складом.

Наводиться визначення державозакупівельного господарювання як різновиду господарської діяльності державних підприємств, установ та організацій щодо здійснення закупівлі на підставі договору (контракту), якій притаманні спеціальні чинники, що обумовлюють її специфіку і самостійність: предмет, певне коло різнохарактерних відносин, джерела, функції, принципи, та які є предметом господарсько-правового регулювання.

Приділено увагу державному контракту як формі державних закупівель, його істотним умовам з урахуванням норм чинного законодавства і судової практики та визначено можливості застосування позитивного іноземного досвіду для подальшого реформування і вдосконалення зазначеної сфери.

Ключові слова: державні закупівлі, державні потреби, державозакупівельна діяльність, публічні інтереси, бюджетні кошти, державний контракт, тендер, електронний документообіг, каталогізація продукції.

АННОТАЦИЯ

Петруненко Я. В. Хозяйственно-правовые основы государственных закупок в Украине. – Рукопись.

Диссертация на соискание научной степени кандидата юридических наук по специальности 12.00.04 – хозяйственное право; хозяйственно-процессуальное право. – Национальный университет «Одесская юридическая академия», Одесса, 2013.

В диссертации проанализированы и раскрыты правовые основы, признаки и виды государственных закупок, которые представляют собой разновидность сферы хозяйствования благодаря присущим им особенностям и факторам. На основе анализа законодательного и доктринального подходов к пониманию соответствующей сферы хозяйственных отношений предложено новое её определение и классификация. Сфера государственных закупок благодаря своей целостности и определенной нормативной базе является институтом хозяйственного права.

Государственные закупки имеют свою достаточно длительную историю, в первую очередь их возникновение связано с формированием системы казначейства и установлением определённых отношений между государством и частными лицами.

Предложено понятие государственнозакупочного хозяйствования, которое является видом хозяйственной деятельности государственных предприятий, учреждений и организаций по поводу осуществления закупок на основе договора (контракта), которому присущи специальные факторы, обуславливающие его специфику и самостоятельность, а именно: предмет, определённый круг разнохарактерных отношений, источники, функции, принципы и которые являются предметом хозяйственно-правового регулирования.

Государственные потребности являются правовым понятием, имеют самостоятельное значение, но публичные интересы – более широкое понятие, чем государственные потребности, так как основывается на понятии публичных интересов, в качестве которых выступают осознанные и признанные государством общественные интересы, которые удовлетворяются специально разработанным механизмом регулирования и посредством обеспечения государственных потребностей удовлетворяются потребности всего общества и государства, то есть потребности имеют как экономический, так и социальный смысл, отсюда вместо термина «государственные потребности» целесообразно употреблять термин «публичные потребности».

Особое внимание уделено государственнозакупочной процедуре, которая состоит из отдельных связанных между собой стадий, на основе которых участниками совершаются определённые действия и целесообразно закрепление в Законе о госзакупках стадий в следующей

последовательности: утверждение программы финансирования (сметы, плана использования государственных средств), разработка и утверждение годового плана государственных закупок; избрание и проведение процедур закупок, определение победителя процедуры закупки; заключение договоров, составление отчета о результатах осуществления процедуры закупки, выполнения договора о закупке и контроль за выполнением договоров при осуществлении тендерных процедур.

Ключевые слова: государственные закупки, государственные потребности, государственнозакупочная деятельность, публичные интересы, бюджетные средства, государственный контракт, тендер, электронный документооборот, каталогизация продукции.

ABSTRACT

Petrunenko I. V. Economical and Legal Grounds of Government Procurements in Ukraine. – Manuscript.

Thesis for a degree of the Candidate of Law by specialty 12.00.04 – Economic Law; Economic-Procedural Law. – National University «Odessa Academy of Law», Odessa, 2013.

The thesis deals with analysis of legal basis, characteristics and types of government procurement as a form of management and economic law institute.

Based on the analysis of the legal and doctrinal approaches to understanding the government procurement it is proposed its new definition and classification.

Government procurements have quite a long history. First of all, origin and legal basis of this activity is closely associated with the creation of the Treasury, the economic and trade activities and some special subject composition.

The definition of government procurement management is proposed. The government procurement is a form of economic activity of state enterprises, institutions and organizations for procurement under the agreement (contract), which is characterized by special factors that determine its specificity and autonomy: an object, a range of varying relationships, sources, functions, principles, and that are subject to economic and legal regulation.

Attention is paid to public contracts as a form of government procurement, its essential terms of the norms of current legislation and judicial practice. The possibilities of a positive international experience to further reform and improve these areas are identified.

Keywords: government procurement, government needs, procurement activities, public interest, budget, government contract bid, electronic document management, cataloguing products.